

mentes
világítás

Egy
szer
aprúzt
erülni.
ha
am-Nitra-
mpát
haranggal
ználnak.

világítás

ador No. 2318
atóságok,
gyvédek!
gépét
el, leszállított
iselet:
ucurești

rságban.
villamos
esságig,
kézi du-
attyük.
d 1910

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Is. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cim-
szendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ISIDU POLITIKAI NAPILAP

ROMÁNIAI ÁRAK:	
Egész évre	— 850
Félévre	— 460
Negyedévre	— 240
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályand- varon és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	— 5-
Gesztaivákliában	
Egy hónapra	— ck 35-
Egy szám	— 150

1934 december 2 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 270. szám

5685. Kiszlev 5

Albert Thomas Kolozsváron

Fogadtatás a pályaudvaron. Látogatás a kolozsvári gyárüzemekben.
Eőadás az egyetemen és a Redouban
Nyilatkozik az Uj Keletnek a cionizmusról és a zsidó mun-
kásproblémáról

(Cluj Kolozsvár dec. 1. Az Uj Kelet tudosi-
tőfőlt.) Francia látogót legyet a zuzmarás szél
a pályaudvar homlojáról. Alatta két barna
szalónbocsi.

Kilenc órákor a kocsiból kilép füstös köd
egy kőpéc, egyvén egyvénét ev bürüi ur
sznykeretes szembv-ggel, tömér hos-zu sző-
kesbarna szálalal. Erisen lép be a tágas vá-
terembe, nyomában négy francia férfi.
Albert Thomas és kísérete.

A fogadás

Meleg, újra feltörő éljertzés fogadja őket a
teremben, ahol egybegyűltek Anasztasia gene-
rális elén a helyiség képviselői. Caireu esou
munkügyi miniszter vezetésével az erdélyi
szociális hatóságok szervek fejei, munkások és
munkások képviselői, egyetemi professzo-
rok, a város és vármegye urai, a francia és
angol konzulok.

A kör meggyűlik, Utoka polgármester a
város nevében román nyelven köszöni a dol-
gozó francia nép elváltatás képviselőit. Rako-
vica, természetudós, a kolozsvári egyetem bi-
váló tanára az egyetem nyelvben francia nyel-
ven köszöni, hogy a hatóságok és francia szel-
lemes ez a búr és izig verig meggyűződések
bajcska jószentiből, minden öszöbélés né kül
jött ide hozzanak ezekben a nehéz, tragikum-
mal teljes időbeek.

— Drága, értékes népnek tekintjük ezt,
amikor körünkben fogadhatjuk önt, Thomas
ur, aki ma ával hozta a nagy testvéremzet
szabadságszere e önek méltóságát és az emberi
jogokért való harc nemes leudületét. Mit Gouf
ig-zelkő misszionárusát üdvözöljük Öt, a
népek megérésének, a világbébének az embe-
riség boudgnláának beostltesa szöszölőját.

Flueras Erdély munkásága nevében inté-
zett Thomashoz, a zuzmarás jog régi herosz-
hoz tölölő szavakat és megöszönte, hogy
idejött es személyesen akarja látni a munká-
ság helyzetét.

Thomas válasza

A románnyelvű beszédök elott a Thomas
kíséretéhez tartozó Rock professzor, a S. rhonne
legja haikan lefordította az elhangzott köszö-
tékek lényegét, amire a francia vendég így
válaszolt:

— Mélyrelesen megindított, uraim, az önök
szíves, meleg fogadtatása. A h b r utban voltam
legu óljára Romániában, amikor a kis ország
egy ösöskét látogattam meg. Most úgy érez-
tem, hogy az új Nagyromániának egyik váro-
sába is el kell látogatnom. Szívem nagy vágya-
kuzasa, hogy munkásainkat, iparosainkat és
kere k döinket hozzam ide, akik a két testvé-
remzet rokoni, egymásra ható kapcsolatát
meghozná, nem teljesülhet. Hozom tehát a
szív és értelem kapcsolatát, az emberesség átfogó
és magaslatos gondolatát, amelyet a hozzánk
tartozó nemzetek váltottak cselekvő életté.
Ideáljaim, amikért nemcsak lelkesedem, hanem
küzdöttem is, a régiék. Szocialista vagyok, el-
veimből és demokráciából jottanyit nem enged-
tem; nem voltam és nem leszek renegat. Nagyon
köszönöm, hogy ilyen szívesen fogadtak. Eb-
ben én elveim megértését, érzéseimhez való
közeledést látok.

A rövid közzéző válasz teljességében mu-
tatta a szónoklás világraszóló mesterét. Gesztu-
saiban, a fontosabb mondanivalók kihangsúlyo-
zásában, főleg pedig nagy temperamentumában

meggyűző erő, szinte hipnózis rejlik. Tomboló
tezes nyilvánult meg a beszéd nyomán.

Látogatás az üzemekben

Albert Thomas ezután Caireu esou minisz-
terrel, Viple, Lebraun és Stocker, a Munkügyi
Hivatal funkcionáriusával söt óra szallott. Meg
három autó vitte a hatóság elökelősegeket, előbb
a C.F.B. nagy műhelyébe, ahol meguntarák a
munkásjellet intézményeket és a munkások tel-
jesítettségéről, a bérekről és munkaidőről adtak
fölvilágosítást a vendégeknek.

Felutazott egy körrel a dohánygyárban jelent
meg a társaság. Jonescu igazgató rövid ismer-
tetése után a kolozsvári Agrippa Popescu ve-
zerítéskör vette át. Eőször a gyár gyermek-
menhelyét nézték meg. Albert Thomas me-
lexen érdeklődött a munkásság leászviszonyai
iránt. Ghinea szociálpolitikus és Rakovica egye-
temi professzor k hímerítő felvilágosításait a
lakásnégről nagy figyelemmel hallgatta a mun-
kásvezér.

— De ez csak a háboru óta van így —
jegyezte meg. Legfőbb ideje, hogy ez a problé-
ma végre a történelemé legyen.

A gyermekmenhely tizenkét spórtja és a
tisztá körhzi helységek megébitése után a
vendégek a gyár beszerzési csoportja helyisé-
gébe mentek. Utjukat innen a Renner fele bör-
gyar felé vették. Itt dr. Farkas Mózes francia

Thomas a nemzetiségi politika koronájának tekinti a cionizmust

Ebéd előtt Albert Thomas fogadta a koloz-
vári sajtó képviselőit. E fogadásban semmi
nem volt az interjú nagyképtűségéből és zárkö-
zött tartózkodásából, a munkásvezér és állam-
ferfi meghit közvetlenségével beszélgetett a sajtó
munkásaival és mindenképp nevelésének és
"rossz fantázia szöszölőjének" minősítette azokat
a híreszt, miatha nekik az lenne itteni missziója,
hogy hidat készítsen az orosz román közeledés
számára.

— Nem kell feltétlenül minden esemény
mögött politikai szennazót sejteni — mon-
dotta. Ittietem célja egész világos. Én a nép-
szövetség mellett működő Munkügyi Hivatal
vezetője vagyok és ólom, hogy programomat,
am-lyt a békeszerződésekkel teljes kontaktusban
szerkesztettem es egy "munkásvédelmi alkotmány-
ban" fejtetem el is, hogy annak mind-n pontját
Romániában is népszerűvé teszem. A N met-
közi Munkügyi Hivatal csak akkor tud meg-
felelő hivatásának, ha a már elfogadott egyez-
ményeket is becsületesen, a szociális utas és hala-
das szempontjából hajtják végre. Ezt pedig
csak megfelelő atmoszférában lehet elérni, a
közvéleménynek egy bizonyos nyomása alatt.
Az a tény hogy engemet ilyen szívesen fogad-
nak, úgy vélem azt jelenti, hogy az általam el-
készített munkásvédelmi alkotmány iránt Ro-
mániában megvan a megfelelő jóindulat. I for-
málódni jöttem ide, mert nagy szükségem van
hivatali munkám eredményesége érdekében,
hogy minden ország speciális munkásviszonyait
megismerjem.

Az Uj Kelet munkatársa ezután megkér-
dette, hogy milyen álláspontot foglal el a cion-
izmus kérdésében. Thomas a következőket
jelentette ki:

— Barátaim sokszor hibáztatták azt, hogy
én teljes szível támogatom a cionizmust, mert
úgy vélték, hogy a zsidó nacionalizmus által-

nyelvű memorandumot nyújtott át a gyár
munkásjellet szervezetről, majd elkészítette
Albert Thomas, a munkügyi miniszter, a
kamara elnökét és a többi vendéget a
különböző típusu munka- és tisztviselőlaká-
sokra, bemutatta a munkahelyeket, azok egész-
ségügyi intézményeit, az ambulatóriumot és a
többi munkásintézményeket. Albert Thomas
látszólag kieégítették a gyár munkásviszonyai
és a kíséret egyik tagja előtt ki is jeleutette,
hogy nyugat-európai nivóju dolókat tapasztalt.

A kolozsvári kereskedők között

Tizenkét órákor a kereskedelmi és iparka-
mara második emeleti dísztermében a koloz-
vári kereskedők és iparosok közé jött Albert
Thomas, akit Negrutu elnök román nyelven
üdvözölt. Fegyelmbe ajánlotta a kamara akció-
ját a tucatoco hon érdekében, amnek célja
szakképzés, intelligens munkásság nevelése. A
munkások szövetségének nevében dr. Farkas
Mózes német nyelven közöbötötte a munkásve-
zért és remutatótt arra, hogy a profit ösöd-
ése egyuttal a munkásság szociális és kulturá-
lis hasznait is jelenti.

Thomas válaszában figyelmezteti a kereske-
delmi kamarát, hogy pillanatig se hagyja
figyelmén kívül azokat a szempontokat, ame-
lyek a munkásság életvívójának emelését jelen-
tik. Minden dolgozó és gondolkozó ember önmagát
bcsüti meg, amikor támogatja a munkás-
ság elvét.

Thomas ezután a jelenlévőkkel beszélgetett
a város iparáról. Negrutu felvilágosította, hogy
Kolozsvár rége óta inkább közigazgatási centrum
volt, mint ipari, most azonban ipari és indusztriális fej-
lődése is eléggé örvendetes.

mára lehet Palesztinában az araboknak. Én a
cionizmust ama nemzetiségi eszme lezsebb
virágának tarom amelynek mindig szivesen
vállaltam magamra védelmét. Az én számomra
a cionizmus a nemzetiségi politika koronáját
jelenti és ugyan bból a szempontból vagyok
cionista, amely szempontból indultatva véd em
min idg a románokat. A fenkölt flozófiát és
pr. fétal eszmék szempontjából, bor magam
nem vagyok zsidó, színeén csatlakozom a zsidó
nep eme mozgalmához.

Amikor Thomasnak megmondottuk, hogy
december 19 én N. obun Szokolov, a cionista
világszervezet végrehajtóbizottságának elnöke
Romániába érkezik, Thomas sajtóközöbét fe-
jezte ki afölött, hogy nem lesz alkalma Szoko-
lovval találkozni, aki egyike legjobb barátainak
és arra kért bennünket, hogy üdvözöljük Szoko-
lovot az ő nevében is.

A zsidó munkásmozgalom

Munkatársunk megjegyezte:
— Elők urak nyilván tudomása van
arról, hogy a zsidó nemzeti mozgalom kebelé-
ben munkás csoportok is működnek. Nem
tartja e szükségesnek, hogy a zsidó munkások
Palesztinán kívül is nemzetiségi alapon szer-
vezkedjenek?

A cionista munkásmozgalomról tájékozódva
vagyok. Azt azonban én, aki egy nemzetközi
hivatal vezetésével bizatom meg, nem jelölhe-
tem ki, hogy egy munkásmozgalom milyen
irányba orientálódjék. Ezt tisztára a zsidó mun-
kásság belső, hogy egy monajam, taktikai ügye.
A munkásság azonban céljait csak úgy tudja
elérni, ha egy egybefogó, hatalmas nagy szer-
vezetben számbeli fölényével, főleg azonban az
egység megnyilvánulásával lép fel. Azért fon-
tos, hogy a munkásság is az amsterdami in-
ternacionáléban tömörülve, a huszmillió mun-

kással együtt követelhesse azt, amit a Nemzetközi Munkügyi Hivatal követel szótól az országoktól, amelyek a békeszerződések alapján a munka szabályozását vállalták.

— Milyenek látja elnök ur a palesztinai zsidó otthon újraépítését és a zsidó munkásság jövőjét Palesztinában? Vane kapcsolata a munkügyi hivatalnak a palesztinai zsidó munkásszervezetekkel?

— Ubbi kérdésre először fogok válaszolni. A nemzetközi munkügyi hivatalnak fő az az feladata, hogy érvényesítse a népzettségbe tömörült országok kormányainál az általam kidolgozott munkásvédelmi alkotmányt. Tehát milyen kapcsolatuk az egyes munkásszervezetekkel nincs. A zsidó újraépítés körül feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a mandátárius Palesztinában érvényesíthető a munkások mány tiszta hat postja. Amikor legutóbb a népszövetségnek erre illetékes bizottsága előtt referáltak a mandátárius országokról, közöttük Palesztina közigazgatásáról és általában helyzetéről, hivatalom is képviseltette magát és követelte az egyezményeink pontos betartását. Ettől függ ugyanis a munkásság kulcsa és szociális fejlődése és ezen át Palesztina jövőjének emelkedése.

Az egyetlen és a munkásoknál

A Newyork értermében díszelődet rendezett a város Albert Thomás tiszteletére. A meghívottak lelkes ovációkban részesítették az ilustriis vendéget. A vendégek között a munkügyi miniszteren kívül Lepadatu miniszter is megjelent a kormány képviselőiben.

Délután három órakor az egyetlen Albert Thomas ismertette a nemzetközi munkügyi hivatal szervezetét, működésének eddigi eredményét, annak hasznát a közjóért. Megvilágította azt a perspektívát, amit a szabad munka és a tudományos fejlődés számára jelent az, ha a szocialista elvek érvényesülnek egy országban.

Délután öt órakor a Redában nagy munkások előtt fejtette ki a nemzeti munkügyi hivatal feladatait, egyben rámutatva azokra a nehézségekre, amik a munkásvédelmi alkotmány egyezményeinek elfogadása és végrehajtása körül történik.

Hét óra fél Thomas és kísérete elhagyta a várost. A Zilvölgyébe utaztak, ahol a bánya munkások helyzetét fogják tanulmányozni.

* Orvosi hír. Dr. Normand (v. S. óceányi tér 17) külföldi tanulmányjáról hazatérve, rendelkezést — új modern diagnosztikai apparátusokkal felszerelve — ismét megkezdte.

Éjszakai riport Kolozsvár és Várad között a hegyek alvó szelleméről és a vasúti tolvajok hatalmáról

A kalauz elmeséli meddő harcát a tolvajok ellen

(Csal. Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvárra még úgy futott be az éjszakai gyorsvonat, hogy a göcsapjai be voltak tagyva, a fülkékben dideregtek az utasok. Később is volt jócskán: Tóvisen kigyuladt az egyik kocsi tengelye. Az a bizonyos zordon téli hangulat uralkodott földön és égen. A földön magasán rézgőző dőlt kölepel, mintha jegesem dv-prémbe burkolódzott volna és Gea anyánk. Az égen: tüdőklő e illa ok hideg ex-ázisban ragyogva, tisztán, végtelenül.

A fülkékben csend, csak a csapokba újra beömlő gőz sziszeg, a folyosókon csend: a didergő természet szótlanul teszi az utasokat, akik álomra várón szunditnak az ülésükön. Kündül a vonat, fenséges sziblaormok, örvénylő szikadékok között rohan. Az egyik utas, nyilván melegebből, kibámul az éjszaka. A gyér világítás fülkéből egészen kivehetően látszik a zordonan fenséges királyhágó-tali hegyvidék rajza: szeszélyes ormokon a esilagok fén, étel sziszeg a hó, hegyipatakok befolyott medreben mint liderek szemé csillan meg a patak vizének egy egy foltja.

— Hízen ez szebb Száicnál! — mondja egy hölgy s a kerekék kattogásába ful az elhangzó szót.

Egy mérnök külsejű ur a sarokban, nyilván udvariasságból felel oda a hölgynek:

— S a hegyek becséjében mennyi kiaknázatlan binc, mennyi parlagon heverő értek!

Mintua egy kessi Borkmann, a hegyek szellemének ibsani ébresztője szólalt volna meg: az alvó kedélyek megzavarnak s a kerekék zenéje hatalmas forrasimoba csap át.

— Csak hogy itt minden hiábavaló, itt senki nem fogja felébreszteni a hegyek szellemét!

— Miért is háborgatni őket, — szólal meg egy öreg ur, nyilván konzervatív érzedű, aki tiszteli a szellemeket. Kis, alvó faluk előtt rohan el a vonat; bóbiskoló állomások lámpája küldi a vonat után pislá fényét, páztoritűzek magasba csapó fénje világn a távolban, vajjon kik dideregnek kinn a heg etlen éjszakában a tűzek mellett?

Már elolvára csunditnak a szemem, most elgubba érünk: a kerekék kattogása furcsa vonításhoz, mintha a szikák szellemi tiltakozásának. Az álmos hangulatban átvágtatva Cucea közelében, hirtelen nagy ribillió támad a vasúti kocsi folyosóján. Az álomra esukódott szemek felriadnak, egy ur kiszalad a folyosóra.

— Punges, punges: — kiabál egy katonatiszt,

kicentott kard van a kezében, lábdobogás, a kalauz egy menekülő bűrhábátos és egy katonaruhás „paseser” után fut, akik a tiszt buadjával és bórondjével közvetlenül a csucsi állomás közelsében leugranak a robogó vonatról s elűnnek a romantikusan behavazott éjszakában.

— Miért nem fojtá meg a gazembereket! — rivall rá románul a kalauzra a tiszt.

— Kérem szépen, nem ugorhattam utánuk — válaszol a kalauz akiknek hirtelen megereid a nyelve s az egybegyűlékezett utasoknak elmeséli napjaink radióromantikáját, melynek hírei elő-át vasúti kocsik homályában végzik a Soricnek és Róza Sándorokna s a modern technika vívmányaihoz alakult utonállását.

— A multkoriban történt kérem, — meséli a kalauz, hogy Tóvisen-l ép akkor esiptem nyakon egy vasúti tolvajt, mikor egy helyi ridikájával akart leugrani a vonatról. A dicső a vasúti őrségnek. Kit hit mulva, egy éjszaka ép az egyik vagon végén bóbiskolok, mikor valaki a vállamra teszi a kezét s így szól:

— No, most me fogtalak gazember, most meg-l kolez. Lszere-zetek a kerekék közé. Természetesen könyörökre foztam a dolgot, hiszen családos ember vagyok. Ercs a tolvaj ur nagysejlesen megkegyelmezett nekem, de figyelmeztetett, hogy a jövőben hunyj-m be a szemem ha tolvajt látok és meg ne sértsem a „szóvatkeze” tagjait. Mag előadást is tartott arról, hogy milyen b-estelen dolog szerény emberek az urak pártjára állani. Ilyen veszedelmes a mi életünk uraim, e-yált-lán nias arányban a fizetésünkkel. Egyáltalán nias...

— De kérem, mi megfizettük a viteldiját, a vasut ennez ellenében könyörösködni a személyes biztonságúnaról — replikázik az egyik utas.

— Isten kezében vagyunk — szólal meg a konzervatív ur, aki nem hajlandó ébresztgetni a hegyek szellemét.

— Az isten gyakran megfélekedzik a CFR-ről, mondja egy gyonyolódó.

Közben le-állapul az izgalom, csak a bárosult tiszt méltatlankodik ami természetesen igen érthető. Az én fülkémben az egyik ur már kalandjait mesélgeti arról, hány-s-or akarták őt kifosztani.

— Ébren kell lenni uraim, nem szabad elaludni, mert az első osztály utas-ira fenik legjobban fogukat a társadalom ellenségei — mondja az

A sánta Fiske

(34)

Zsidó koldusregény

írta Mendele Moicher Sztörim Fordította Székely Béla

Az anya bizonyára újra férjhez akart menni és csak a völegénnyel törődött...

Egy este a férjval tért vissza a konyhába és elvitte a holmit. Megköszönte a háziasszonynak jószágát, amelyben részesítette, levette a félig meztelen gyermeket a kemencétől és elhagyta a konyhát. A gyermeket ide-oda vezette a városban és végül egyik kis utcácskába vitte. „Ülj le ide és várjál, — mondotta — a zsidók majd megkönyörülnek rajtad.” Így szólott az anya és eltűnt.

A kitétt leányka, szegény, ott ül az utcán, csak vár és még mozdulni is fél, akárcsak azelőtt a kemencén. A hideg őszi eső csontjág nedvesíti. Ugy ül ott, szinte egy szál ingben, összezsugorodva, a testecskeje reszket s vacognak a fogai a hidegtől. Ha valaki megkérdezte tőle a járókelők közül: „Ki vagy te, leányka?” azt felelte: „Az anyám gyermeke vagyok... Anyám azt mondotta, hogy üljek csak itt csöndben... Nem szabad kiáltanom, mert akkor jön a piszkafa, a kenyérsütő lapát és megver...” Ugy ült ott a szerencsétlen késő éjszakáig. Végül is egy szegény asszony lépett hozzá, szelid szavakkal rábeszélte, hogy hozzá jöjjön és a város végén egy kis házba vitte magával.

Ennél az asszonynál hosszú ideig élt, azonban nem volt valami édes az élete. Az asszony a néniének adta ki magát és a leánynak is így kellett szólitania. Kofaasszony volt és a piacon krumplít, meleg lepényt, Kol-Nidre-körtét és Erec Jiszrael-almát árulgatott. A pupos leány otthon maradt, ringatta az asszony leánykáját s a háztartásban is segített! az utcákon száraz kórót gyűjtött, hogy tüzet csináljon, to-

jást hozott a tyukketrecből, kivakarta az edényekből odaszáradt maradékokat, egy dézsába kimosta a szennyes gyermekingeket, ügyelt a tejes fakanalakra és a gyermekpárnákra, melyek a ház előtt a napon száradtak és még sok más dolgot is elvégzett. Amikor este a kofaasszony hazajött, elküldötte a kis szolgálóleánykát, hogy néhány darab kenyeret kolduljon össze. A gyermek ebből élt és ezzel a „néni” is eltartotta.

Amikor egyik este a durva ingecskejében és szétszakadt ruhájában megint koldulni ment, eltévedt valahol a külvárosban és nem találta többé meg a hazavezető utat. A nap már rég leszállt, csak egy fekete felhő uszott az égen. Néha villámlott és dörgött. Hirtelen néhány megrakott szekér jött arra. „Néztek csak — kiabálták az emberek — egy pupos leányka és sir szegény!” Az egyik szekérről azonnal egy vöröshaju fickó ugrott le, természetesen ő volt a vöröshaju csavargó, hogy a fene rájja ki a csontját!... és megkérdezte a gyermeket, hogy kié? „Haza akarok menni, haza a nénihez!...” válaszolja a gyermek siró hangon. „Csöndesen leánykám, csöndesen, — mondotta a vörös gazember — én majd hazaviszlek a ménidhez.” Megragadta szegényt, feldobta a kocsira és elhajtatott.

Attól fogva a szegény leány együtt kóborolt a lovasított koldusok bandájával, amely a puposságából üzletet csinált. Ha valamelyik városba érkeztek, a gyermeket meztitáb és félig meztelenül kitétték valamelyik népes utcára, ahol siró hangon alamizsnáért kellett könyörögnie és bele kellett kapaszkodnia a járókelők ruháiba. Ha pedig nem komédiázott elég jól és nem koldult össze eleget, rettenetesen elpáholták és gyakorta félig meztelenül kitétték éjszaka az utcára, úgyhogy azután valóban sirt és jaj-

gatott... Elbeszélte nekem, hogyan tették ki egyik éjszaka, amikor nagy fagy volt, az utcára. Mintha hegyes tükkel szurkálta volna a fagy a testét. A koponyája fájt, szeme előtt egyszerre világos és sötét is volt; úgy érezte, hogy most azonnal meghal. Nem tudja tovább kitartani és könyörögni kezd, hogy újból beengedjék a szobába: „Nyisd ki néni! Nyisd ki bácsi!” Így szokta ugyanis a banda tagjait nevezni.

Kiabálni kezd: „Bácsi, ezután igaziból fogok kiabálni!” — Sir: „Néni, most már igaziból fogok sirni!” — Könyörög: „Kegyelem, ezután igaziból fogok koldulni.” — De senki sem válaszol!... Most már nyugodtan fekszik, nem érzi a hideget, fájdalmat sem érez, édes szendergés borul rá, úgy érzi, mintha valaki átölelné és simogatná... Olyan jó melege van... Félholtan szédtek fel! Azután az éjszaka után még hosszú ideig feküdt betegem. Ha utközben földbirtokosokat vagy kereskedőket láttak közelni, le kellett a szekérről ugrania. És újra el kellett játszania a komédiát: kinyújtott kézzel a lovak mellett szaladni, csuklani, jajgatni, szerencsétlen arcot vágni és hogyha az életébe kerülne is, alamizsnát könyörögni. Némelykor a kocsi rá is vágott az ostorával. Mukkanás nélkül türe el és tovább koldult: jól tudta, hogy az ostorcsapás semmi azokhoz az ütlegekhez képest, melyeket később kap, ha üres kézzel térne vissza... El sem lehet beszélni, hogy gyenge fiatalságában miken ment keresztül. Még ma is sokat szenved. A pokolban bizonyára nincs olyan rossz dolga az embernek, mint itt, a földön. A vérem felforr, ha rá gondolok! Szívesen feláldoznám az életemet, ha ezzel megválthatnám. Hallják csak, zsidók: Olyan jó, szelid, édes, drága galamb ő, amilyen nincs még egy az egész föld kerekésgén!...

(Folyt. követezik)

között
atalmáról

odobegás, a kalva
konarubás „pa-
ájával és bórond-
más közelsben le-
ánnak a romanti-
guzembereket! —
sz.
attam utánuk —
megered a nyelve
elmeseli napjaink
i sőt vasúti ke-
rinak és Rózsa
víványaihoz ala-

am, — meséli a
esiptem nyakon
hígy ridikújjával
am a vasúti ör-
zaka ép az egyik
valaki a vállamra

ember, most meg-
szó. Természetesen
zen esaládos em-
gyesgyesen meg-
szetett, hogy a
na tolvajt látó és
tagjait. Meg elő-
n b-estelen dolog
ra állni. Ilyen
e yáltlan nias
alán nics...

k a viteldjat, a
ndskodni a sze-
ikazik az egyik

szóls meg a
ébrszgetai a

ledkezik a CFR-

, csak a tárosult
etesen igen ért-
ur már kaland-
arták őt kifosz-

nem szabad el-
ira fenik legjob-
gei — mondja az

ogyan tették ki
y volt, az utcára.
volna a fagy a
előtt egyszerre
rezte, hogy most
tovább kitarítani
ól beengedjék a
Nyisd ki báci!

gajait nevezni.
án igaziból fogok
st már igaziból
Kegyelem, ezután
e senki sem vá-
an fekszik, nem
erez, édes szen-
intha valaki át-
ő melege van...

az éjszaka után
en. Ha utközben
őket láttak közre-
ania. És újra el-
kinyújtott kézzel
ani, jajgatni, sze-
yha az életébe
gni. Némelykor
ával. Mukkanás
dult: jól tudta,
zokhoz az ütle-
kap, ha üres

lehet beszélni.
en ment keresz-
di. A pokolban
olga az ember-
em fefforr, ha
ám az életemet,
k csak, zsidók:
lamb ő, amilyen
kerekségén!...

ur heves osztályöntudattal, amelyből sok önértet
szendül ki.

— Rossz világot élünk — sóhajt a hölgy, akit
a hegyek szellemét ébresztgetni kézz mérnök már
régén intenzíven fixíroz.

— Csak az emberek romlottak meg — repli-
kás a konzervatív ur.

A vonat már sísságon rohan. Kinézek az ab-
lakok: nyoma sincs a hónap. A vonatban türehet-
lessz a melegség. Pedig hajnali négy óra van, ilyen
tájban még nyáron is hűvös az idő.

Beérünk Nagyváradra. A lanya levegőjü haj-
nalban berongott emberek vánszorognak. Hajnali
harangszó kundiól, a Körös vizén nyoma sincs se-
jének, se hónap, halkan folydogál a víz. A régi
Szent László-téren pazar fényben osilognak a ki-
rály szobrát őrző lámpák.

Fennebb, a Rhédey-kert téján a fákra piros-
sárga levelek szegnek még, az utakon halban ziz-
seg az avar. Hisz ez valóságos Rivieria Kolozsvár-
hoz képest!...
Salamon László

Meghalt Puccini

Brüsszeli távirat jelenti, hogy Giacomo Puccini,
a nagy olasz muzsikus, egy gégerák-operáció folytán
előállott komplikációk következtében meghalt. A
világhírt zenész halála Olaszországban nemzeti
gyász idézett elő és bizonyos, hogy az egész vilá-
gon, ahol operát ismerik, zenészek és a közönség
köreiből egyaránt, mely részvétellel fogadják ezt a
hírt. Giacomo Puccini 1858-ban született Milanóban.
A Ponchielli konzervatóriumában végző fiatal mu-
zseus korán megpróbálkozott az önálló zeneszerzés-
sel; első operái, mint a „Willy“ és az „Edgar“,
szemben nem értek el komolyabb sikereket. Első,
igazán jelentős sikerét „Manon Lescaut“ című ope-
rájával aratta Puccini; ezt az operáját a kontinens
negy opera-színpadain mindenütt sikerrel adják.

Puccini Leoncavallóval és Mascagnival együtt a
hagyományos olasz operának új irányt ad, megala-
pítja az u. n. „verista-operát“. Mindazáltal koránt-
sem szakít a Verdi-féle melódia-szöveggel, az olasz
népzene motívumait ő is bővegesen használja fel
operáiban, amelyeket saját lírismusa szíves ki és
tesz megkapóbbá. Verdivel szemben azonban egé-
szen új irányzatok zenészenek lehet mondani, aki
a wagneri iskola eszközeit, legalább is a hangze-
relés és a drámai kifejezés tekintetében sikerrel,
bár nem eléggé érvényrejutottan, használja fel. Édes-
kés, fülbemászó melódiai melyek az ének-
művészetnek csillogtatására igen alkalmasak, hamar
népszerűvé teszik. „Tosca“ című operájában érvé-
nyesül legerősebben zenei talentuma, ebben mintha
az önmagáért való melódiaszöveget alárendelői igye-
kezne a drámai erőnek és kifejezésnek: zenei ma-
gaslatokra. az érzések mélységeibe ér el alkotó
szelleme. Hangszerelése megkapó erővel festi alá a
zenedráma külső és belső eszelekményét, de termé-
szetesen a Toscában sem tud szabadulni a könnye-
debb zenei motívumok hálás inspirációjától, attól
a zenei lírismustól, mely a szentimentális emberek
szemébe könnyet esal szelkál, hogy mélyebb él-
ményé is tudna válni.

Talán legviharosabb és legemlékezetesebb sike-
rét a Murger „Bohéme“-jének megzenésítésével éri
el. A zene ebben az operában teljes hűséggel si-
mul a szöveg hang szentimentalizmusához, ami
csaknem könyvedd teszi a csillogó, édesen ömlő,
meggyőző erő és hangszerelési rafinamentek híján
levő, de ható és megragadó melódiaikat.

Ézt a megvalósít, amelyre Wagner, vagy csak
Saint-Saens is emelkedett, Puccini későbbi művei-
vel, a „Nyugat leány“-val, vagy azt megelőzőleg,
a „Pillangó kasszony“-nyal sem éri el, valószínű-
leg ezért, mert a népszerűséget többre becsülte,
mint hatalmas tehetségének egy komolyabb irány-
zatban való elmélyítést. Wagner óta azonban
világnál kevés hívatottabb egyéniség írt zenedráma-
kat. Amit alkotott, az maradandó és tökéletes ki-
fejezője az olasz zene szellemének, nem mélysege-
ket feltáró, de pazar színekben csillogó szépségei-
nek, Verdi tradícióit Puccini modern zenei formák-
ban érvényesítette és hozta közel a közönség
szívéhez. Operái ma is állandóan szerepelnek az
operák műsorán, mindig frissen hatóan és mindig
új rajongókat toborzó szenzációkat revalálva.

Halálával egy zenei korszak zárult le és bizo-
nyos, hogy sülusa, sikerei még számos zenei tehet-
séget fognak inspirálni.

* Aradi olvasóinkhoz. Az Uj Kelet aradi
kezelési a Lőbl Hirlapiroda vette át. A késbesít-
tésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag ot-
tyerhető felvilágosítás.

Revolvermerényletet kíséreltek meg Pasic minisz-
telelnök ellen

Radics január elejére megígérte a szovjetnek a horvát forradalmat

Belgrád, dec. 1. A horvát parasztpárt belgrádi hívei ma óriási tüntetést rendeztek Belgrádban.
A tüntetők a délutáni órákban a külügyminisztérium épülete elé vonultak, ahol Pasic elnökletével
minisztertanács volt. Amikor Pasic a minisztertanács után kilépett a kapun, a tüntetők körülfogták,
szidalmakkal halmozták el, egy Shopski nevű fiatalember pedig revolvert rántott és ráállt a
miniszterelnökre. A golyó a miniszterelnök fele mellett sivitott el. Pasic nem vesztette el lélek-
jelenlétét, autójába pattant és lakására hajtatott. A rendőrség a merénylő fiatalembert elfogta.

A belgrádi „Politika“ mai száma arról a szenzációs értesüléséről számol be, hogy Radics a
bécsi szovjetkövetségen szerződést kötött a harmadik internacionálé végrehajtóbizottságával, amelyben
kötelezte magát, hogy horvát parasztaival kommunista zendülést szít. A forradalmat az új választ-
ások idejére január első felére ígérte be.

Polgári védőrségeket szerveznek a rend fentartására

A bukaresti prefektusi konferencia határozata

(Oradea Mare Nagyvárad, december 1. Az Uj
Kelet tudósítójától) Néhány nappal ezelőtt tar-
tották meg Bukarestben a prefektusok időközi
konferenciáját. A konferencián, melyet a be-
lügyminisztérium épületében tartottak meg, Ta-
tarescu miniszter is résztvett. Erről a konferen-
ciáról érkezett haza a napokban Popovici nagy-
váradai prefektus, aki a belső rend fentartásá-
nak érdekében a konferencián hozott nagyje-
lentőségű határozatról nyilatkozott az Uj Kelet
munkatársának.

— A Bukarestben megtartott prefektusok
konferenciáján — mondotta Popovici — igen
fontos intézkedések történtek a belső rend ha-
tályosabb fentartása érdekében. A kormányzat
föltett szándéka, hogy egyszer és mindenkorra
véget vet minden olyan törekvésnek, amely a
belső rend és a konszolidáció megbontására irá-
nyul. Éppen ezért olyan intézkedés történt,

hogy községenként védőrségek szerveztessenek,
amelyek a csendőrség fenntartása alatt működ-
jenek. Olyan kisebb helységeken, ahol nincs
csendőrség, ugyancsak fel lesznek állítva véd-
őrségek és ezek úgy lesznek csoportosítva,
hogy a legközelebbi csendőrség felügyelete és
irányítása mellett működhessenek. A védőrsé-
gek illetményeit a közigazgatási hatóságok fog-
ják folyósítani a belügyminisztérium közigaz-
gatási számlájára.

Nem tartjuk kizártnak, hogy a belügymi-
nister ilyen irányú intézkedése szorosan össze-
függ a legfelsőbb hadvezetőség ama intézkedé-
sével, amely távol akarja tartani a katonaságot
a napi eseményektől és a politikától, hogy ez-
által ne demoralizálódjon a legénység szelleme
és ezért csak a városi csendőrséget vehetik
igénybe a városi rendőrségek esetleges zavar-
gásoknál.

Vaitoianu minisztert súlyos inkorrektsséggel vádolják
a kamarában

Moldovan nemzetipárti képviselő egy levél alapján azt állítja, hogy Vaitoianu egy művés-
özvegyétől több rézkarcot vett el. Egy különös provizió története

(Bucaresti-Bukarest, december 1. Az Uj Ke-
let tudósítójától) A kamara szombat éjjali ülés-
sén óriási botrány zajlott le. Victor Moldovanu
nemzetipárti képviselőnek bezzét a kor-
mánypárti padosoroktól állandó közbeszélők-
kel zavarták. Moldovanu egyre ingerültebb lett,
majd amikor végleg elvesztette türelmét, a libe-
rális képviselők felé kiáltott:

„Panamisták ülnek a miniszteri padosorokban“

— Panamisták ülnek a miniszteri padosorok-
ban, olyanok, akik állásukat a legzsemérmatlan-
abb visszaélésekre használják fel.

Moldovanu szavait óriási lármával követi nyo-
mon, amelynek főhököttes szavát Vaida Sándor
hangja harsogja keresztül.

— Nekem bizonyítékaim vannak arra, hogy a
miniszteri padosorokban panamisták ülnek.

Egy pillanatra dermedt csend támad a par-
lamentben, Lupu felugrik a helyéről:

— Elnök ur, ha ilyen súlyos vád hangzik
el a kormány tisztessége ellen, önnek követelmie
kell a bizonyíték szennali felolvasását.

Orleanu elnök csöndre inti a termet, majd
átadja a szót Vaida Sándornak, aki a következ-
zőket mondja:

— Azt mondtam, hogy a miniszteri pad-
sorokban olyanok ülnek, akik hatalmukat
visszaélésekre használják fel. Mondtam pedig
ezt azért, mert a „Petrolul National“ utlevél-
panamájának ügyében Vaitoianu tábornokkal
egyszor időben egy Stoicescu nevű szigaranca-
ügynököt tartóztatnak le. Stoicescu felebbezés-
sel élt, Vaitoianu tábornok hasonlóképpen.
Vaitoianu tábornokot szabadon bocsátották,
Stoicescut pedig nem. És hogyan történhetett
ez meg? Bizonyos, hogy az igazságszolgálat-
tást valaki befolyásolta. És ennek a gondolat-
nak a hatása alatt azonosítottam megam Mol-
dovanu képviselőtársam kijelentésével. Hall-
gassák meg az urak a bizonyítékot egyenecen
az ő szájából.

Moldovanu képviselő szövege emelkedik és
részletes fejtegetésbe kezd. A többségi kép-
viselő azonban óriási lármát csapnak.

— A dokumentumot. A dokumentumot akar-
juk hallani!

Néhány peronyi zaj után Moldovanu foly-

tatni tudja szavait:

— Theodor Aman egyike volt legnagyobb
Románia fiainak. Amikor 1864-ben Srut,
az akkori pénzügyminiszter megozta a képző-
művészeti akadémiától az állampolgáryt, Aman
több művésztársával együtt saját keresményé-
vel két évig tartotta fenn az iskolát. Amikor
Aman meghalt, egész vagyonát feleségére
hagyta. Az özvegy később az összes nagy érté-
ket képviselő relikviákat az államnak adomá-
nyozta.

— Aman özvegye ma nagy nyomorúságban
él. Nekem is sokszor panaszkodott hogy sem
nyugdíjat, sem kegydíjat nem kap. Mondott,
hogy többen tanácsolták neki, pörölje be az
államot. Ő azonban nem tudta magát erre
elhatározni, mert szereti hazáját.

Az ominózus provizió

— Aman özvegyét — folytatta szavait
Moldovanu — egyizben Vaitoianu is, aki akkor
belügyminiszter volt, felkereste. Az özvegynek
felajánlotta, ki fogja eszközölni a kormánynál,
hogy az állama vásárolja meg Aman hagyaté-
kának ama részét, amely még mindig az öz-
vegy kezében van. Közbenjárásáért Vaitoianu
miniszter egy eredeti festményt és egy tizenhét
darab eredeti rézkarcot tartalmazó albumot
kért és kapott az özvegytől. Dacára annak,
hogy a miniszter a „proviziót“ előre felvette,
mégsem tett semmit se sőt amikor a szeren-
csétlen özvegy fel akarta keresni hivatalában,
egyszerűen nem fogadta.

Moldovanu képviselő ezután néma esendően
felolvasta Aman özvegyének egy levelét, amely
a fenti adatokat mindenben megerősíti. A levél
a többségi képviselőket is megdöbbentette. El-
sőnek Leonte Moldovan (liberális) tért ma-
gához.

— Nagy kesztűséggel hallottam az előbb
elmondottakat. Nem tudom igazak-e azok a
dolgok, amelyek a felolvasott levélben foglal-
tatnak. Meg kell várunk, míg a meggyanusi-
tott miniszter, aki jelenleg nincs a kamarában,
válaszolni fog. Annyit már most is mondhatok,
hogy a bűnösök — ha valóban vannak bűn-
ösök — el fogják venni méltó büntetésüket. A
többség tudni fogja kötelességét.

Budapesti levél

Reklámok harca. „Ö“ a pesti utcán. Mindent részletért. Iggyen utazás, ingyen ruha és ötvész millió a szerencsés olvasónak

(Budapest, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyszer volt, hol nem volt, — akár így is lehetne kezdeni. Igen: egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy mesébéli város, ahol mindenki siránkozott, de jól élt. Sok minden nyomorúság után megjelent benne a jóságos tündér, a tőzsde és áldást szórt, a hausse áldásait. De semmi sem tart örökké, a mesének is vége szakadt és beköszöntött a hét szék esztendő. A stabil korona, a számlás egyenlítőse a tőzsdét, a tőzsde egyenlítőse a spekulációt, a spekuláció fömlöcbe tiltett néhány bankárt, a néhány bankár kihuzta néhány ezer ember feje alól a párnát s a néhány ezer ember sok más esettel együtt fekete éhes éjszakára ébredt. A konjunktúra nevelői nem tudtak beenyugodni az életnek ebbe a rideg számvetésébe, néhány sakkhuzással kísérleteztek még, de minden huzásuk balul ütött ki, a legutolsó is a törvényeszk tárgyalótermében jutott el szomorú epilógusához. A tőzsdének és sok ezer ember egzisztenciájának spekulációra alapított életörténete mégé pontott tett az élet realitása.

Uj élet kezdődött. A régiben a képzelt értékek kártyavárait építették fel az ügyes fezzérek és mi tagadás, beunták egészen jól lehetett élni. Csodás gazdagságokat halmoztak fel a pénzügyi manőverek ügyeskedői, műkincseket, ékszereket, sajnységeket, akik szótlan hirtelen átvándoroltak az igen erősen felszaporodott árverési csarnokokba.

Ma már vége az aranyesőnek. A kishivatalnok, aki néhány rongyos millió fixfizetése mellett auton jár, — mert a fixfizetés csak mellékjövdelem volt, az igazi a tőzsde, — összehuzódik kétszobás lakásában, sajnységeit az önkéntes árverésre viszi, a néhány rongyos millió az egyedüli jövdeleme és tarsangi királyságából csak az emlékeket őri. A pénz egyszerre igen fontos tényező lett. A múltban a tőzsde megelgye évi nyolc pár cipőt, hat rend ruhát, megfelelő mennyiségű egyéb holmit fogyasztott; mint a szorgos méh gyűjtögetett magának, tavasszal már észre vásárolt, ősszel pedig nyárra. Igen, akkor a korona még nem volt stabil, az árak állandó felmenő tendenciát mutattak és mindenképpen kimutathatta, mennyivel gazdagodott csak a differencián ezeknél az előrelátó vásárlásoknál. Haj, most visszafelé forog a kerék, még jó, ha a tél derekán összemorzsolódik annyi pénz, amennyi a legszükségesebb téli holmira kell. Akinek nincs, nincs. Akinek van, ül a garasán, mert ki tudja milyen szűk napok jhetnek még, inkább kosztba adja jó magas kamatra, vagy a bankba viszi és takarékhönnyecskére iratja.

Mert megint felvirradt a takarékhönnyecskék. A pénz értékelése gyűjtésre szorongatja az embert (már azt a szerencsés egynehányt, akinek van gyűjtőnivalója). És ezzel visszahívja a béke első feoskáját. A gazdasági életben tehát megjelent az igazi békefeoska és vele a béke életének nehéz és dolgos munkája. A spekuláció elrejtette az utolsó esztét, jön a munka, a munkára és kenyérré éhesek rohamra. Az az új helyzet, amelynek mottója: lét-számszűkösség, elbocsátás, munkanélküliség, pénztelenség, természetesen átforgatta a kereskedelmet és a kereskedelem eszközeit is.

Vége annak a boldog világnak, amelyben szinte telt boltok voltak, önbitt kereskedők és talán egy kicsé fumigált vevők. Amikor nem nyilatkozott annyi új bolt, hogy ne legyen még több vásárló, amikor elég volt csábítóul maga az ár. Most már harcot kell vívnia a kereskedőnek a vevőért, csábító reklámokat kell készítenie, ügyes trükkökkel kell operálnia, labadatlan szorgalommal kell vernie a nagydobot, hangosan kell fitogtatni olcsó áruit, okmányokat kell rendeznie, hogy a vásárlót becsalogassa a boltjába.

Visszatért a béke és a bétével a versengés a konkurrencia, a lelemenyesség, az öltözhajázás és a csabítás ezer eszköze, amik színesség, elevenség, hangosság, mozgékony és nagystilló teszük a várost. A körük és a főútcák este lámpafényben usznak, vilanyreklámok sokszintű apró sörtei hívják fel a közönség figyelmét egy mozijóndságra, egy jófajtájú rumra, vagy egy mulatságos esztére. Hatalmas poloták tetején fénykigyók tekerőznek, sokszintű csillagcsokák gyulnak, hogy vakító fényükkel figyelmeztessék a járókelőket valamilyen jóménységű portékára. Nappal reklámvilamosok futnak végig a városban, nem visznek utast, csak a hírt viszik valamilyen cég, vagy színház kínálatának. A reklámnak ez az új technika, a reklá-

mozás kénysszera egy egészen új foglalkozási típust is nevelt.

A hirdetőirodák, plakatvállalatok mellett megjelent a sainen a reklámtéchnikus. Eddig ez ismeretlen fogalom és ismeretlen foglalkozási ág volt. De egyszer csak megjelent egy jól öltözött fiatal ember nagy kereskedelmi vállalatoknál és bemutatkozott: Neve X. Y., reklámtéchnikus, mérnök és tőnégpszicháter. Mit tud egy ilyen reklámtéchnikus? Természetesen bejárta a Nyugatot, most érkezett éppen haza bő tapasztalatokkal és vállalkozik a reklám megszervezésének minden ágára. Mindezt kisujjában van a tőnégpsziche, a maga különös módszerével, megfelelő honorárium mellett, módjában áll a megszűs kereskedő üzletébe becsó díteni annyi vásárlót, amennyit csak parancsol. És aztán jönnek az öletek, amelyeknek rendszerint két nagy bibijük van, vagy magvalósíthatatlanok, vagy ha igen, többé kerülnek, mint a várható haszon.

Ezért a vállalkozó inkább csak megmarad a saját öleténél. Ha az egyik mosi hírlapi nyilatkozatokban beharangozza, hogy kiskörög nála fog fellépni a hírláló Harry Piel és az eleven Harry Piel helyett, közbejött akadályok miatt, csak a vettett Harry Pielrel tud szolgálni, akkor a másik mezeő egy tromfolja le kollégáját, hogy ő valóban végigváltatja a déli korzón „Ö“-t, a népszert Harold Lloydot. Igaz ugyan, hogy ennek a stáló Harold Lloydnak óriási pápasszmas feje papírmassából van, lábán cagliedi csizmát visel (husszer korona napidíj), de a furcsa figura mégis megneveteti a publikumot és este a mezeő megtelik.

De a reklám önmagában még nem elég, akár milyen öletes is. Az ölet tetszik, de ebből a sikerből még nem lehet megélni. A hatásos reklámnak adnia is kell valamit. A szegénységgel és a pénztelenséggel spekulál a részletért, amely még a néhai boldog békevekben sem virágzott annyira, mint most. Heti százezer koronáért kiöltözökhöz-

tetőtől talpig! — kiáltja a reklám. Részletre minden kapható: sajnység, vadászfegyver, sajnypő, szörmebunda, könyv, bator, magasabb igényeknek — festmény. A kereskedelem fontos üzletágává lett, a hivatalukat vesztett tisztviselők ezrei öleik belőle, akik végigkiszálják a várost és kis részletért nagy dolgokat kínálnak. Mindent. Szinet és tüzelőfát is ha tetszik.

Aztán jönnek, akik még ennél is többet adnak. Mert hát a részlet szép dolog, nem kell egyszerre fizetni a nagy summát, de a végösszeg mégis csak duplája annak, amit a vásárló kap. A kereskedők tehát, akik nem vették be a részletért, lassállítják a napiárakat, kislejteznek árut és mert a divat már nem olyan nagyon fontos, nagyvontven százalékkal leszállított áron kidobálják a divatját mult holmit és ajándékpászért kínálgatják tálen az almult tavasz levirágozt cikkeit. Az egyik kereskedő még ennél is tovább megy. Ököltéségi áron kínálja milliárdos raktárát, a másik sem marad adós, minden méter szövetét az alóit áránál százezer koronánál olcsóbban adja. Ekkor jön a harmadik. Ő minden vevőjének egy ruháralvó anyagot ad ingyen, így sajnyszeriat, ingyen, egy rongyos papirkoronát sem fogad el érte. A negyedik rádúpláz: egy-egy szerencsés vevőjének ingyen jegyet visumot és tízenegy napra minden költségmegtérítést ad, — egyenesen Parisba.

Igy megy ez az egész vonalon. Az egyik nagy lapvállalat előfizetőinek könyvkedvesemnyt ad, kölcsönkönyvtárt nyit és rendelkezésére bocsátja folyóiratosztályát. A másik olyan memoárokat közöl, amiket nagy áldozatok árán csak ő tudott megszerzeni, új technikával képsajúságot csinál és így tovább. Egy harmadik nagyon tekintélyes újság a reklám egészen eredeti és csabító módját eszelte ki: előfizetői között a szerencsés nyerőknek ötven milliót oszt ki készpénzben.

És most merje valaki azt mondani, hogy nem köszönhető be a boldog béka. (S. L.)

Ünnepélyesen felavatták a nagyváradai zsidó liceumot

A felavatási ünnepélyes a kormány, a hatóságok és a román, magyar felekezetek képviselői is résztvettek. A kormány és a felekezetek üdvözlő táviratai

(Oradea-Mare-Nagyvárad, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt 11 órakor avatták fel ünnepélyes keretek között a nagyváradai zsidó liceumot. Az ünnepélyre elküldötték képviselőiket a kormány, a hatóságok valamint a román, magyar felekezetek és a tanterületi főigazgató. A kormányt és a hatóságokat Popovici prefektus, a közoktatási ügyi miniszter Gocan főigazgató, Nagyváradot Bucico polgármester képviselték. Ezenkívül megjelent az ünnepélyen Fráter Barnabás volt nagyváradai főispán is.

Dr. Konrád Béla hitközségi elnök 11 órakor nyitotta meg az ünnepélyt. Először román nyelven üdvözölte a hatóságok képviselőit, aztán magyarul köszöntötte az ünnepelő közönséget. Majd dr. Kecskeméti Lipót főrabbi emlékedott szólásra, aki különös hálaul emlékezett meg szokról, akiknek munkája, áldozatkészsége és állandó tevékenysége lehetővé tette a zsidó liceum felépítését. Köszönetet mondott az építési bizottságnak, a mérnököknek és mindenki-nek, akiknek része volt az intézet létesítésében.

A kormány nevében Popovici prefektus beszélt román és magyar nyelven.

— Nemcsak mint a kormány képviselője jöttem ide, — mondotta Popovici — hanem

mint a megye feje is, hogy részt vegyek azoknak az ünnepségen, akikkel együtt dolgoztam majdnem egy emberöltőn át. Kivánom, hogy ez az intézmény hazánk javára folytassa működését.

Ezután dr. Kabos Béla az iskolabizottság nevében vette át az épületet rövid beszéd kíséretében. Kéri az intézet tanárait, hogy hazaszeretetre és megértésre neveljék növendékeiket, hogy erős vára lehessen ez az intézet a zsidó egyházközösségnek. Utána dr. Kecskeméti Lipót mondott költői széknyalásu imát.

— Legyünk hálaak Istennek, — mondotta a főrabbi — hogy ez az épület felépült, melyet a nagyváradai zsidóság a maga kulturájának emelésére emelt. A mi romániai barátaink ismernek bennünket. Mi ebben az iskolában nem fogunk politizálni csak tanítani. Itt csak egy politikai elvnek van helye és ez az állam-polgari hitéség. Dr. Kecskeméti főrabbi lábában rogiát hitvallása után felolvasták az üdvözlő táviratokat, köztük Bratianu miniszterelnökét, valamint más felekezetek táviratait. A liceum két növendéke szavalt még román és magyar nyelvű költeményeket és ezzel végetért a felavatási ünnepély.

- Férfi raglán . . . lej 2650
- Férfi öltöny . . . lej 2400
- Férfi nadrág . . . lej 850

Katz & Mendel

Cluj, Piata Unirii No 10.

- Férfi raglán . . . lej 2650
- Férfi öltöny . . . lej 2400
- Férfi nadrág . . . lej 850

Kedd, 1924
Uj Kelet
napila
kerkeztik
felelo szor
Az Uj Kelet
jelole
fizetesi
felv
A MON
Negyven
tas. Szer
es memo
(Cluj)
tudositojat
nek felem
monopol
az egyed
nem érte
trafikoval
lentettek,
miutegy 4
fotéri traf
az állagos
ten csak
vezett a
lés előtt 4
bóli eltunt
a minimum
A kist
emelés öt
Ez annál
kolozsvári
belföldi d
kereskedel
el árval.
például tí
és Temes
Cernovita
egészen p
zénség.
Az en
nemcsak
fogalma
annak, ho
stárnak t
memorató
miniszter
— A
kódó orsz
— mondo
Havasi J
nül a hát
indított a
let tizen
viszonyok
tunk, hisz
reztünk
pénium u
kentették
tást és m
ezektől a
is teljes
gyártmány
mennyiség
tánket ho
3 éve t
reányasri
még ma f
szóan már
különböz
három sz
tis a legv
trafikosok
— E
az ország
és impéri
készségek
Együttal
kat is, h
pénzügy
meinket é
emeljük
fogjuk a
nemük fo
nyiban ke
trafikos ö
Erdék
a néhány
Leguagyó

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi es biansagi zindóság napilapja Szerkesztők: Sziskalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 460 lel, egész évre 850 lel.

A monopol áremelése miatt válságba kerültek a kistrafikosok

Negyven százalékkal csökkent a dohánygyártás. Szervezeibe tömörülnek a kistráfikosok és memorandumot terjesztenek a pénzügyminiszter elé

(Cluj-Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két héttel a dohánygyártás árának felemelése után megállapíthatjuk, hogy a monopol az ideai drágítással — ami látszólag az egyedürisítés évenkénti szokványa lesz — nem érte el a célját. Alkalmunk volt több kistrafikosal beszélgetni, akik egyöntetűen kijelentették, hogy az áremelés óta a fogyasztás mértéke 40-45 százalékkal csökkent. Egyik kistrafikos példaként addig 35.000 lej volt az átlagos napi bevétel, míg az utóbbi két héten csak 20.000 lej jött be. Hatalmas összeget veszített a monopol száltal is, hogy az áremelés előtt 4-5 napra az ország összes kistráfikái sítuntak a dohánygyártás és ezen idő alatt a minimumra redukálódott a fogyasztás.

A kistrafikosok felvilágosítása szerint az emelés óta fele annyi áru fogy, mint azelőtt. Ez annál feltűnőbb, mivel közvéleményben a kolozsvári dohánygyár dolgozói fel a legjobb belöldi dohánygyárat és ezért a közvetítő kereskedelmét jórésben a kolozsvári piac látta el áruval. A Regal cigarettát és a Cuba szivart például tízszeres tételben szállították Aradra és Temesvárra, sőt Bukovinába is, különösen Csernovitzba, ahol az importárakon kívül csak egészen primitív gyártmányokhoz juthat a közönség.

Az emelés óta a kolozsvári trafikoknál nemcsak az a külső, hanem a közönséges napi forgalom is lecsökkent. Valószínűleg ez az oka annak, hogy a kistrafikosok újból szervezetbe állnak tömörülni, hogy panaszukat egységes memorandumba foglalva betérjesszék a pénzügyminiszterhez.

A magyar rezsim alatt kintőnösen működő országok szervezetbe voltak tömörülve, — mondotta egy kistrafikos. Szervezetünk, mely Mészáros Jakab elnöke alatt állott, közvetlenül a háború végén siberián keletre költözött. Indított acélból, hogy 10 százalékos jutalékunkat ezenötre emeljék fel, — jöhet a mai viszonyokhoz mérten akkor nagyszerűen állottunk, hiszen a papíráruk forgalma, amiből keresetünk jórésze előkerült, szabad volt. Az impérium után jutalékunkat hat százalékra csökkentették, ezenkívül eltiltották a hávelyárutól és monopolizálták a cigarettapapírt is. De ezektől a sérelmekről eltekintve, az áruellátás is teljesen önkényes. Egyes, nem kelendő gyártmányokból kénytelenek vagyunk nagy mennyiségeket raktáron tartani, kevéske pénzügyes holt módra fektetve be. Így például 3 éve több ezer Aiba Julia és Cluj szivart elhelyeztünk ránk. Ezek a gyártmányok még ma is raktáron hevernek és az áremelésük során már harmadszor kell megfizetnünk a költséget. Miatán a papíráru után csak három százalékos jutalékot kapunk és a dohánygyártás a legutóbbi drágulás óta lecsökkent, a kistrafikosok válságba kerültek.

Ezen a válságnak megoldását előzve az országos szervezkedés. Egyesületünk ugyanis az impérium után feloszlott és különböző nézetek miatt azóta sem alakult meg újra. Együttal megvalósítjuk azt a régi szándékunkat is, hogy memorandumot terjesztünk a pénzügyminiszter elé, melyben feltárjuk sérelmeinket és kérjük, hogy a jutalékot ismét emeljék fel legalább is 10 százalékra. Kérni fogjuk a dohánygyártással kapcsolatos papírmunkák forgalmának szabaddátételét is. Amennyiben kérésünket nem intézik el kedvezően, annyiban késztetünk látszik, hogy sok kis kistrafikos önként felhagy a dohánygyártással. Érdekes egyébként, hogy az áremelés óta a dohányzó az olcsó árakra vetették magukat. Legnagyobb keletje a 20 banis National ciga-

Az egyiptomi kormány elfogadta az angol kormány összes feltételeit

Szudánt teljesen kiűrtették az egyiptomi csapatok. Macdonald a népszövetség döntése alá akarja vinni Szudán ügyét

(London, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Reuter-ügynökség jelenti, hogy az angolok Szudánban a helyzet urai. A lázadást, amely csak két zászlóaljra szorítkozott, hamarosan elfojtották.

Macdonald tegnap Talbotban beszédet tartott, hangsúlyozva, hogy Angliának érdeke, hogy az egyiptomi kérdésben a népszövetség döntson, mert mandátumát is a népszövetségtől kapta és csak ez a testület mentheti fel a világ előtt.

rejtának — lenne, ha a monopol nem korlátozná a vélet és nem erőszakolná a drága árakat. Így aztán sokan végleg leszoktak a dohányzásról. Ez az áremelés egyetlen haszna.

Veszedelemes járványok pusztítanak Erdélyben. A korán beköszöntő téli egyidőben a szokásos évi járványos betegségek is megkezdették pusztításukat Erdélyben. De míg az előző években a járványok letolyása enyhe volt a halálozás, különösen az iskolágyermek között, csak nagyon ritkán fordult elő, addig most egyre súlyosodó erővel pusztítanak a különböző epidémák. Először Máramaroszigeten és Szatmáron kezdett pusztítani a vörheny. Szatmáron a járvány annyira elterjedt, hogy az összes iskolák több mint egy hónapig zárva voltak, de szerencsére az epidémia mindössze csak egy áldozatot követelt. Hasonlóképpen vörhenyességek fordultak elő a székelyföld egyes városaiban is, de itt horsi óvatosságokkal sikerült elcsúsztatni a járvány elterjedésének. Kolozsváron, Nagyváradon és Nagyszalontán az influenzajárvány lépett fel. A betegség különösen Nagyszalontán súlyos, ahol spanyolnátha tüneteket mutat fel. Kolozsváron az influenzának már a keleti korszakán is több áldozata van, de miután a városi főorvosi hivatal a kellő időben megtevé minden intézkedést, valószínű, hogy a veszedelemes betegséget sikerülni fog már csitítani lekeddeni. Aradról és Temesvárról szintén influenzajárványról érkeznek jelentések, a korábbi epidémia azonban ezeken a helyeken nem idéződik veszedelemnek.

Kolban Erik Szlovákiában. Prágából jelentik: Kolban, a népszövetség kisebbségi osztály vezetője, Prágába érkezett. Kolban be fogja utazni Csehszlovákiát és a magyar lenyeli, német, zsidó kisebbségek helyzetét, sérelmeit a helyszínen fogja tanulmányozni és megvizsgálja.

Dr. Bródy Miklós balesete. Sajnálatos baleset érte szombat este kilenc órakor dr. Bródy Miklós karnagyot, lapunk sakkrovatának vezetőjét. Amikor lakására tért, a kapu előtt lévő sötét folyosóra bezuhan egy nyitva felejtett pincébe olyan szerencsétlenül, hogy súlyos tér- és csont sérülést szenvedett és arcán is több helyen megsebzült. A népszerű karmester iránt városszerte nagy rokonszenv nyilvánul meg.

Elítélt tolvajok. Néhány hónappal ezelőtt a vasúti szertár jelentette a rendőrségnek, hogy a műhely mellett leraktározott ócskavaskészletet ismeretlen tettesek állandóan lopkodják. A rendőrség néhány napos nyomozás után a tetteseket Hurubás János, Vasvillás Károly, Demeter Miklós, Lőrinczi Anna és Lábatos Róza személyében letartoztatta. A kolozsvári törvényszék ma foglalkozott a vasúti szertár tolvajainak az ügyével és a megtartott tárgyaláson Vasvillás Károlyt nyolc, a többi vádlottakat pedig hat-hat hónap fegyházbüntetésre ítélte.

Nemzetpárti képviselő kritikája a kormányról. Bu arrestből jelentik: A kamara mai ülésén Jurculescu nemzetpárti képviselő szóla fel először. Beszédét azsal kezdte, hogy a fölirat vitá tulajdonképpen bucsuzsereződja a kormányt. Ezután ismerteti a kormány összes bálépéseit. Szerinte súlyos hibát követett el a kormány akkor, amikor a Vajda-kormányt elmozdította a helyéről. Ha a Vajda-kormány még csak három napig maradt volna uralkon, a negyhatalmak véglegesen elismerték volna Besarábia Romániához való csatlakozását. A liberális kormány baklövésai miatt nincs Románia baráti viszonyban Japánnal és Oroszországgal. Es a körülmény hátráltatja egyedül Besarábia csatlakozásának végleges elismertetését. A liberális kormány uralkodását — fejezte be szavait Jurculescu — három etapp jellemzi: A pirotechnikai robbanás, Tatar Bunar és a diplomaták kétbalkes munkája.

Kairóból jövő jelentés szerint az utolsó egyiptomi csapatok november harmadikán kivonultak Szudánból. A londoni „Daily News” szerint az angol kormány a népszövetségtől új mandátumot szándékozik kérni Szudánra.

Londonból jelentik, hogy az egyiptomi csapatok befejezték Szudán kiűrtését. A „Times” kairói jelentése szerint Zivar pasa elfogadta az angol javaslat összes feltételeit és így az angol-egyiptomi konfliktus elnézettnek tekinthető.

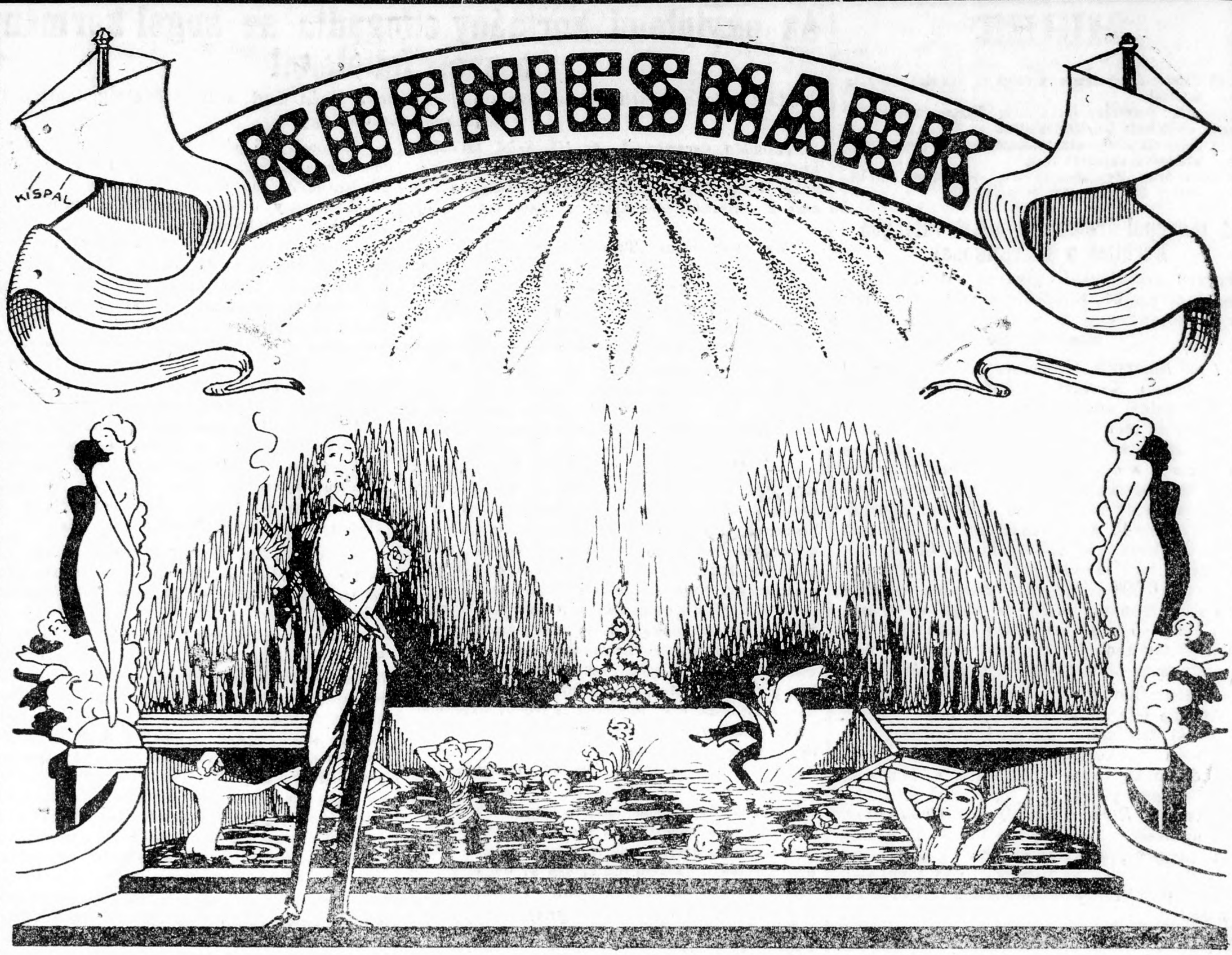
Huszerlejes betörés a Kalandos utcában. Puringer Sámuel, Kalandos utca 24. szám alatti lakos feljelentést tett a negyedik kerületi rendőrségen, hogy távollétében ismeretlen tettes alkucsal felnyitotta a lakását és onnan hatszer lej készpénzt, valamint negymennyiségű ruhaneműt összesen húsz ezer lej értékben elloptott. A rendőrség az ismeretlen betörő kímekérésére a feljelentés alapján megindította a nyomozást.

Eljegyzés. Schwartz Lankét Cluj, eljegyezte Edelstein M. Dávid, a máramaroszigeti héber iskola igazgatója. (Minden külön értesítés helyett.)

A „Koenigsmark” világfilm. „Ez év elején Párisba utaztam és az állomásról a szállodáig bekocsizva megragadta figyelmemet egy szembatűnő jelenség. Tele voltak az összes hirdetőszalpok és minden kirakat plakátokkal, melyeken ezen egyetlen szó állott: „Koenigsmark”. Szállodamba érve első sorban a portásnál ezen szó jelentése felől érdeklődtem, mire ő szó nélkül kezembe nyomta az aznapi újságot, melynek első oldalán a cikk felett állott: „Koenigsmark”. Megtudtam a cikkből, hogy ezen szó egy mezdaráb címe. Este elmentem a moziba, azonban jegyhez jutnom nem sikerült, mert óriási tömeg lepte el a moit és annak környését. Hosszas kérészere, amelyet páuzsra is támogattam, a portás végre a harmadik napon szerszett egy jegyet. A mozi tele volt közönséggel és mindenki áhítattal nézte az előadást. Meggyőződtem róla, hogy a nagy reklám és dícséret tényleg fedte a valóságot. Údleti utamat tovább folytatva Berlinben, Londonban, majd később Koppenhágában is találkoztam a filmmel, mely később azután tényleg mindenki előtt csodálat tárgya volt és beigazolódott, hogy a „Koenigsmark” a filmművészet legtovábbtársabb alkotása.” („Neues Wiener Journal” 1924 október 12)

Nagykarácsonyi vásár melyen leszállított árakkal BLATT Pista Unirei 13. 1 pár kötött női harisnyaLej 25 1 pár flohr harisnya „ 53 6 pár női harisnya minden színben . „ 145 6 pár férfi zokni minden színben .. „ 145 6 pár kötött férfi zokni divatszínekben 198 1 pár női muszlin harisnya „ 69 1 pár női cerna harisnya „ 98 1 pár cerna fatyol harisnya „ 90 1 pár selyem harisnya, színekben .. „ 172 1 drb gyapjú sall „ 115 1 drb h malája sall „ 140 1 drb női divatszapka „ 120 1 pár téli keztyű, női és férfi „ 55 Gyermek reformnadrag „ 65 Női reformnadrag „ 96 1 drb női kötött kabát „ 440 1 drb divatmellény „ 550 1 drb divatmellény selyemmel „ 665 1 drb női gyapjú ruha divatszínekben „ 595 A karácsonyi vásár alkalmából az összes raktáron levő árut mélyen leszállított árakban lesznek kiarusítva Blatt harisnyái a legjobbak

Világhírű film.

A francia mozgószínművészet gyöngye.

Világhírű film.

A világ legszebb remekműve!

Koenigsmark

szombat, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap
december 3., 4., 5., 6. és 7-én

I. rész:

A XX-ik század dicsősége!
 A remekművet látta és igen sokra értékeltelte az egész királyi család!
 Monumentális szalondrámája a modern életből, két nagy részben.

Főszerepben **Hougette Duflos** a „Comédie Française” színház csillaga és **Svetislav Petrovitch**

PIERRE BENOIT írt és rendezte, az Atlantida és Koenigsmark filmek alkotójának.

A film București-ben páratlan sikerrel három hónapig egyfolytában lett előadva a Lux-moygóban

Jobb, erősebb, mint a „Rejtelemek háza”, „Nibelungok”, „Atlantida” és sok más film, melyek eddig megjelentek.

SPORT

Erdélyi futballeredmények

Nagyvárad. Szatmari Törösvás—E yetértés 3:2 (1:1) I. o. bajnoki, bíró: György Ferenc. A mérkőzés érdekesege, hogy a bíró 6 tizenegyeset ítélt, amelyek közül négyet értékes tettek Gollóvók Pomocsek Sipos és Fricmann (Törösvás.), Brán és M. nus (Egyetértés).

Arad a MTE—Olimpia 6:1 (2:1). Barátságos, bíró: Gravetz.

Temesvár. Kinizsi—Polytechnikum 3:0 (1:0) Bíró: Dancu, Bajnosi mérő és.

Uzás a Sz. Törösvás—NAC mérkőzés körüli. Több ízben beszámoltunk már olvasóinknak a N C—Sz. Törösvás bajnoki mérkőzéséről, amely 2:1 arányban a NAC nyert meg Krüger nagyvárosi bíró indiszponált bírásodás mellett. A mérkőzés már egy ízben megsemmisítették, aztán megsemmisítették azt a megsemmisítést és a megsemmisítést igazolták, most végül megsemmisítették a megsemmisítés megsemmisítését és a nagyvárosi Comitul Re ionel a nagyvárosi bíróságot elfogadtnak minősítette és a központtól más bíró delegálását kérte erre a célra.

Herbay vándordíj a városközi válogottaknak. Az aradi kerület Herbay laboratórius, az imperia változás után az erdélyi sport első vezetőjének emlékére vándordíjat alapított, amelyért Nagyvárad, Temesvár, Arad és Kolozsvár válogott csapatai fogják évente kétszer egymással mérkőzni. A vándorj végleges megnyerés három egymastáni, vagy öt sorrend nélküli győzelemmel van köve. A balsikerű Karoly hupa bírás után végre egy vándordíj, amelyért folyó szünetem rendkívül érdekesegek és realitások ígérkzik.

A központi labdarug szakosztály ülése. A bukaresti központi fu labdarug szakosztály tegnapi ülésén játékosok és vezetők foglalkoztak. Az ülésen is ismert játékosok közül a bizottság elnöke a MLS-nel Lincben negyeseben és Fitch Lipót brucei játékosokat. Keresztury (KK S2) játékos kilépési iradványát leírta a közvárosi kerülethez. — A bizottság elkészítette 1925. évi programját, melyet jóváhagyás végett a Comitul Central elé terjeszt. — Az ismeretes lejegyel már konstatuara vonatkozólag a bizottság kimondta hogy azt végleg elintézetnek tekintik és hogy a jövőben ilyen sajnálatos incidensek elő ne fordulhassanak, a két szövetség között irásbeli megállapodást kíván létesíteni a nemzetközi mérkőzések ügyében. (A legutóbbi lemegei mérkőzés alkalmával tudvalevőleg elszámolási differenciák keletkeztek a két szövetség között, melyek következtében a román szövetség bojkottálta volt a lejegyeleket.)

Külföldi eredmények

Budapest. MTK—KAC 2:0 (1:0). Az első félidőben MTK fölény, de az UTE átveszi a tempót és a 10. perben Argyelan az első gólt rúgja a 38. pedig Jermás a másodit. Második félidőben az úpestiek döntő fölénybe kerülnek; a 12 perben Argylán és a 27. perben Csontos révén érik el további góljikat.

III. ker. TVE—BTC 1:1 (1:1). Bár végig az úpesti csapat volt fölényben, mégis a 42 perben a BTC szerri meg a vezetést Horváth váratlan góljával, de a III. ker. a következő perben Borányi révén egyenlít.

UTE—BEAC 4:0 (2:0). Kezdetben a BEAC van fölényben, de az UTE átveszi a tempót és a 10. perben Argyelan az első gólt rúgja a 38. pedig Jermás a másodit. Második félidőben az úpestiek döntő fölénybe kerülnek; a 12 perben Argylán és a 27. perben Csontos révén érik el további góljikat.

FTC—Vasas 1:1 (0:1). A 20. perben Takács lefut és váratlan gólt rúg. A második félidőben az FTC a 38. perben Koviczky révén egyenlít.

NSC—Zugló 2:0 (0:0). Az első félidőben egyenlő ellentétek eredmény nélküli küzdelem. Szünet után az NSC fölénybe kerül és a 12 perben Rany, majd a 42 perben Spiz góljával biztosan győz.

Az elsőosztályú bajnokság állása: MTK 17, FTC 14, Vasas 12, VAC 11, NSC 11, III. ker. TVE 11, KAC 10 T rakvá: 9 UTE 8, Zugló 7,

BTC 5, BEAC 8 pont. Az MTK és a CTC 9, a többi csapatok 10 mérkőzést játszottak.

II. oszt. bajnoki eredmények: UMTE—EMTK 4:1 F8v. TK—BC 1:0 Ékesvárosiak—KTE 1:0 33 FC—ETC 2:0 TTC—Husosok 0:0, MAC—UTSE 2:0 P sár—KAOE 5 2.

Wien. Avateur—Rudolfshügel 5:0, Vienna—Simmering 3:2, Admira—Wacker 4:0, WAC—Rapid 2:1.

Prága. Slavia—Wseker (München) 4:0 (1:0). C-hoslovan—Meteor (K sice) 8:1 (2:1). Victoria—Zi kov—Rapid (Prága) 10:1. DFC—CAFK 3:0.

KÖZGAZDASÁG

Sürgös megoldásra vár a vám szabadraktárak ügye

Legalább a vámhivatalok székhelyén engedélyezték a szabadraktárak felállítását. Vámmellől kell segíteni a kereskedelmen

(Cluj-Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették, hogy a hó 7-ikén tartja kongresszusát a kolozsvári kereskedelmi és ipartanárs. A kongresszus tárgysorozatán több a kereskedelmet és ipart érintő fontos kérdéseken kívüli a vám szabadraktárak felállításának ügye is szerepel. A szabadraktárak ügye már évek óta vár megoldásra Romániában, ennél is inkább, mert szabadraktárak nélkül el sem képzelhető modern kereskedelem. A külföldiek est régea belátták és a lehető legzabadelvőbb módon oldották meg e kérdést. Magyarországon például majdnem minden nagyobb cégnek van szabadraktártartási joga. Az állam annyira igyekszik elősegíteni a kereskedelmet, hogy a raktárakba elhelyezett árut vámját csak negyed és félétvenként inka zálja és a szabadraktárakból már előbb kivitt áru vámját után egészen minimális kamatot számít fel.

A romániai kereskedelem a vám szabadraktárak

tárak és vámhítel hiánya miatt csak óriási nehézségek árán tudja lefizetni a vámokat, ami természetesen is, mert hiszen a mai súlyos pénzkrisis mellett nem tudják előteremteni az elvámoláshoz szükséges összeget, amelyet a kereskedők csak hónapok múlva kapnák vissza a fogyasztóktól.

Ezzel a nagyfontosságú kérdéssel már több ízben foglalkoztak a különböző kamarai kongresszusok, valamint a Sfatu Negustoreso legutóbbi kolozsvári közgyűlése. Izzán legfőbb ideje volna, hogy a kormány megáává tegye a vám szabadraktáraknak ügyét, különösen az utóbbi időkben foganatosított vámemelések következtében. Egyelőre meg volna oldva a kérdés azzal, ha a csatolt területeken legalább a vámhivatalok székhelyein engedélyeznék a szabadraktárak felállítását, hogy ezzel is legalább részben segítsen az amúgyis sok nehézséggel küzdő kereskedelmen.

A román list favadíjkezdménye a magyar vasutakon. Budapesti jelentik: A magyar államvasutak vezérigazgatója a romániai list, tengeri és lóheromag tranzit-szállítványokat 20 százalékos vasuti favadíjkezdményben részesíti.

A mai valutapiac

A mai napon tartózkodóan indult a devizapiac, később azonban némi szűrdulás mutatkozott. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 358—358 magyar korona 380—386 cseh korona 5 95—6 00 francia frank 10 80—10 90, svájci frank 88 70—88 80 dollár 197 00—198 50, angol font 927—928, olasz lira 8 75—8 82.

Valutapiac december 1-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1070, Berlin — London 920, Newyork 197 75, Róma 860, Zürich 88 25, Bécs 27 50, Prága 590, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730—, márka 45 00, leva 132 török lira 105, font sterling 90 0, francia frank 10 75, svájci frank 37 50, olasz lira 870, drachma 320, dinár 265—, dollár 195 00, lengyel marka 35 50, osztrák korona 28 00, magyar korona 27 00, cseh korona 570.

Zürich. Nyitás—Zürich: Berlin 1253/4—1253/4, Amsterdam 209 1/4—209 7/8 Newyork 517 00—517 09 London 2593 00—2598 00 Páris 2792 50—2797 50, Milano 2248 75—2251 00, Prága 1552 50—1552 75 Budapest 89 50—89 50 Belgrád 752 50—750 00. Bukarest 262 50—265 00 Varsó 99 50—99 50, Gáza 72 95—72 95.

Párisi előtörzsdé: Bukarest 9 45, Zürich 375 00.

Az Uriskány Zsilvölgyi nacionalizálása. Helyesnek nyelről szerzett értékelésünk szerint az Uriskány-Zsilvölgyi nacionalizálása befejezéséhez köze-

SUCHARD

CSOKOLÁDÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS ÉVÉSRE

Modern ruhafestés, tisztítás GINK-nél, CLUJ Lloyd 3022.

Legelőcsőbb nőikabát beszerzési forrás az Uránia divatház Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34. Uránia-mozival szemben. Strocco 166

hirü film.
A világ legszebb remekműve!

tsége!

ntek.

